

Aan de minister van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschappen
Mevrouw Dr. M. Bussemaker
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Geachte mevrouw Bussemaker,

datum 24 juli 2017
onderwerp reactie NVAO op wetsvoorstel
wijziging wet accreditatie op maat
uw kenmerk
ons kenmerk NVAO/20171987/RH
bijlage

Op 12 juni 2017 hebt u het wetsontwerp 'accreditatie op maat' ingediend bij de Tweede Kamer. Het Algemeen Bestuur van de NVAO heeft met belangstelling kennis genomen van dit wetsvoorstel. Het AB heeft eerder gereageerd op de beleidsvoorstellen inzake accreditatie (brief dd. 22 april 2015) en op uw verzoek in de zomer van 2016 een uitvoeringstoets op het wetsvoorstel uitgevoerd (brief d.d. 22 augustus 2016). Kennisneming van het uiteindelijke wetsvoorstel is voor het AB aanleiding nog een drietal voorstellen onder de aandacht te brengen. Dit doet het AB vanuit het perspectief van de uitvoerbaarheid van de voorgelegde voorstellen en vanuit de noodzaak van internationale herkenbaarheid van het Nederlandse stelsel van kwaliteitszorg in het Hoger Onderwijs. Uw politieke wensen om waar mogelijk tot een verdere reductie van de administratieve lasten te komen en instellingen de ruimte te bieden zich te profileren, zijn meegenomen in de overwegingen. In een aantal opzichten is in deze reactie sprake van voortschrijdende inzicht dat gedurende de periode van ontwikkeling van dit wetsvoorstel is ontstaan. Enkele andere elementen uit de eerdere reacties kunnen naar ons oordeel beter uitgewerkt worden in het wetsvoorstel. Met deze reactie beoogt het AB van de NVAO bij te dragen aan de verdere versterking van het accreditatiestelsel en aan een stelsel dat geaccepteerd wordt en met een aanvaardbare lastendruk goed uitvoerbaar is.

Gedifferentieerde oordelen

De NVAO heeft in aanloop naar het wetsvoorstel de vraag opgeworpen of het vaststellen van een oordeel dat boven de basiskwaliteit uitsteekt een functie is van de overheid (en dus ook van de NVAO). Er zijn namelijk andere wegen om kwaliteitsverschillen in beeld te brengen en om de profilering van opleidingen en instellingen te bevorderen. In het wetsvoorstel kiest u voor behoud van de gedifferentieerde beoordeling van opleidingen omdat dit de kwaliteitsverbetering stimuleert en, in combinatie met beoordeling in visitatiegroepen, verschillen in kwaliteit beter zichtbaar en opleidingen onderling beter vergelijkbaar maakt.

Wij brengen dit vraagstuk nogmaals onder uw aandacht vanuit het perspectief van betrouwbaarheid van oordelen en lastenvermindering.

Indien gedifferentieerd oordelen wordt gehandhaafd, stelt de NVAO voor om de huidige schaal voor gedifferentieerde oordelen aan te passen. De definities die in het

Pagina 2 van 3 accreditatiekader zijn vastgelegd om tot een oordeel "excellent" te komen (de opleiding steekt systematisch ver uit boven de basiskwaliteit en geldt als een internationaal voorbeeld) zijn vrijwel niet betrouwbaar toe te passen. Het onderscheid tussen "goed" en "excellent" is voor panels van experts en dus ook door de NVAO moeilijk te onderbouwen. Dat leidt tot vele aanvullende vragen aan opleidingen en panels, vertraging in besluitvorming en bezwaarprocedures. Wij zien dit als een voornaam bron van administratieve lastenverzwaring.

Voor uw informatie: Sinds de introductie van het gedifferentieerde beoordeling in 2011 heeft de NVAO 2.556 opleidingen beoordeeld. In 280 gevallen (11 %) werd een opleiding als 'goed' beoordeeld, in 20 gevallen (< 1 %) als 'excellent'. Alle bezwaarprocedures die tegen de NVAO zijn gevoerd sinds 2011 betroffen het oordeel 'excellent'.

In internationaal verband is een dergelijk 'dubbel' onderscheid boven de basiskwaliteit ongebruikelijk. Een standaard (with honours) boven basiskwaliteit is internationaal niet ongebruikelijk.

Het onderscheid tussen "voldoende" en "goed" achten wij wel redelijk betrouwbaar vast te stellen. De NVAO stelt daarom voor om, als een gedifferentieerd oordeel van toepassing blijft, de volgende doorlopende reeks te hanteren:

- *Niet geaccrediteerd,*
- *Voorwaardelijk geaccrediteerd,*
- *Geaccrediteerd,*
- *Geaccrediteerd met onderscheid.*

Specifiek aspect bij een instellingstoets kwaliteitszorg (ITK)

De motivatie die u hanteert bij gedifferentieerde oordelen (kwaliteitsverbetering stimuleren en verschillen inzichtelijk maken), hanteert u niet voor het specifieke aspect (voorheen bijzonder kenmerk). Vanuit de overweging om te komen tot lastenvermindering is besloten om het toekennen van een specifiek aspect bij een instellingstoets kwaliteitszorg (ITK) niet als taak van de NVAO in het wetsvoorstel op te nemen. Instellingen die toch een specifiek aspect willen laten beoordelen, kunnen dit zelf organiseren.

De NVAO heeft in de gesprekken met uw ministerie steeds benadrukt dat de NVAO al enige jaren, ook op instellingsniveau, een specifiek aspect of bijzonder kenmerk op verzoek van instellingen toekent, en dat instellingen van die mogelijkheid ook gebruik maken. Er is vanuit instellingen een aantoonbare wens is om deze praktijk voort te zetten. Juist de eigen keuze van instellingen en hun wens zich via een specifiek aspect te profileren speelt in onze optiek een doorslaggevende rol en is een argument voor het behoud van een formeel door de NVAO toegekend specifiek aspect. Het vertrouwen in de instellingen en hun eigen keuze zouden moeten prevaleren boven de idee dat lastenvermindering wordt gerealiseerd. Deze uitgangspunten sluiten ook aan bij de profileringsgedachte die door de commissie Veerman is verwoord en die u in uw Strategische Agenda een prominente plek heeft gegeven. De beoordeling van bepaalde specifieke aspecten op instellingsniveau kan bovendien de lasten op opleidingsniveau beperken omdat die aspecten dan op opleidingsniveau niet (opnieuw) als bijzonder kenmerk beoordeeld hoeven te worden. Het zelf organiseren van een beoordeling van een specifiek aspect naast een ITK-proces is in onze optiek eerder lasten verzwarend.

Pagina 3 van 3 Daarbij speelt ook de ongelijke behandeling van aanvragen tot beoordeling van een specifiek aspect een rol. In het huidige kader 2016 (december 2016 gepubliceerd in het Staatsblad) is de mogelijkheid tot het mee laten beoordelen van een specifiek aspect bij een ITK opgenomen. Er zijn al enkele instellingen die hiervan gebruik (willen) maken. Voor de instellingen die tot aan de inwerkingtreding van het wetsvoorstel al worden gevisiteerd, bestaat die mogelijkheid. Voor degene die later komen niet meer.

Wij bepleiten dan ook dat de NVAO de bevoegdheid krijgt om een specifiek aspect bij een ITK te erkennen.

Evaluatiebureaus

De evaluatiebureaus vervullen een coördinerende rol in het accrediteren van bestaande opleidingen en zijn hierin voor veel instellingen en opleidingen een belangrijke partner. De positie van de evaluatiebureaus was voorheen vastgelegd in de WHW. Uw voorganger heeft in 2011, vanuit het perspectief van de "open markt", ervoor gekozen om die verankering in de wet op te heffen, de bureaus daarmee in de markt te positioneren en ook andere partijen de mogelijkheid te bieden toe te treden.

De huidige positionering van de evaluatiebureaus in het visitatie/accreditatieproces zonder wettelijke verankering en een daarop gebaseerde duidelijke kwaliteitsborging roept internationaal vragen over de kwaliteit van het Nederlandse stelsel van kwaliteitszorg op. Voor Nederland is het belangrijk dat de gehele keten van kwaliteitszorg in het hoger onderwijs internationaal erkend blijft.

De NVAO adviseert nadrukkelijk om de positie van de evaluatiebureaus opnieuw wettelijk te verankeren. Voorgesteld wordt om de NVAO een lijst met door haar goedgekeurde evaluatiebureaus te laten beheren, deze periodiek te actualiseren zonder dat er een gesloten markt ontstaat. Ook in internationaal perspectief is het belangrijk dat de toegankelijkheid van Nederland voor internationale evaluatiebureaus geborgd blijft. De goedgekeurde evaluatiebureaus kunnen erkenning door de NVAO hanteren als een kwaliteitskeurmerk, dat voor instellingen en opleidingen een waarborg is dat zij met gekwalificeerde organisaties werken.

Zoals hiervoor gesteld maakt het Algemeen Bestuur van de NVAO deze opmerkingen vanuit zijn ambitie bij te dragen aan een internationaal erkend, en nationaal gewaardeerd en uitvoerbaar stelsel van kwaliteitszorg voor het Nederlandse hoger onderwijs.

Wij verzoeken u onze brief ter kennis van de Tweede Kamer te brengen.

Met vriendelijke groet, namens het algemeen bestuur van de NVAO.

Dr. A.H. Flierman
voorzitter